

*І. Г. Сафонова, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв,
м. Київ*

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ВИХОВАННЯ ДУХОВНИХ ПОТРЕБ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сафонова І. Г.

Структурна модель філологічної підготовки студентів до виховання духовних потреб учнів загальноосвітньої школи засобами превентивної діяльності

Новизна нашого підходу у розробці технологічного аспекту філологічної підготовки студентів полягає у використанні превентивних принципів навчальної діяльності, які забезпечують особистісну спрямованість і демократичний стиль діяльності вчителя.

Ключові слова: структурна модель, педагогічний експеримент, педагогічна корекція, методи дослідження, навчальна діяльність, духовні потреби, корекційні дії, виховна превентивна діяльність.

Сафонова І. Г.

Структурная модель филологической подготовки студентов к воспитанию духовных потребностей учеников общеобразовательной школы средствами превентивной деятельности

Новизна нашего подхода в разработке технологического аспекта филологической подготовки студентов заключается в использовании превентивных принципов учебной деятельности, которые обеспечивают личностную направленность и демократический стиль деятельности учителя.

Ключевые слова: структурная модель, педагогический эксперимент, педагогическая коррекция, методы исследования, учебная деятельность, духовные потребности, коррекционные действия, воспитательная превентивная деятельность.

Необхідність структурної моделі підготовки студентів університету до виховної превентивної діяльності засобами філологічних дисциплін, результатом якої повинен бути високий рівень їхньої готовності до

формування духовних потреб учнів, обумовлено змінами у підвищенні вимог до якості підготовки майбутніх вчителів до виховної роботи (рис. 1).

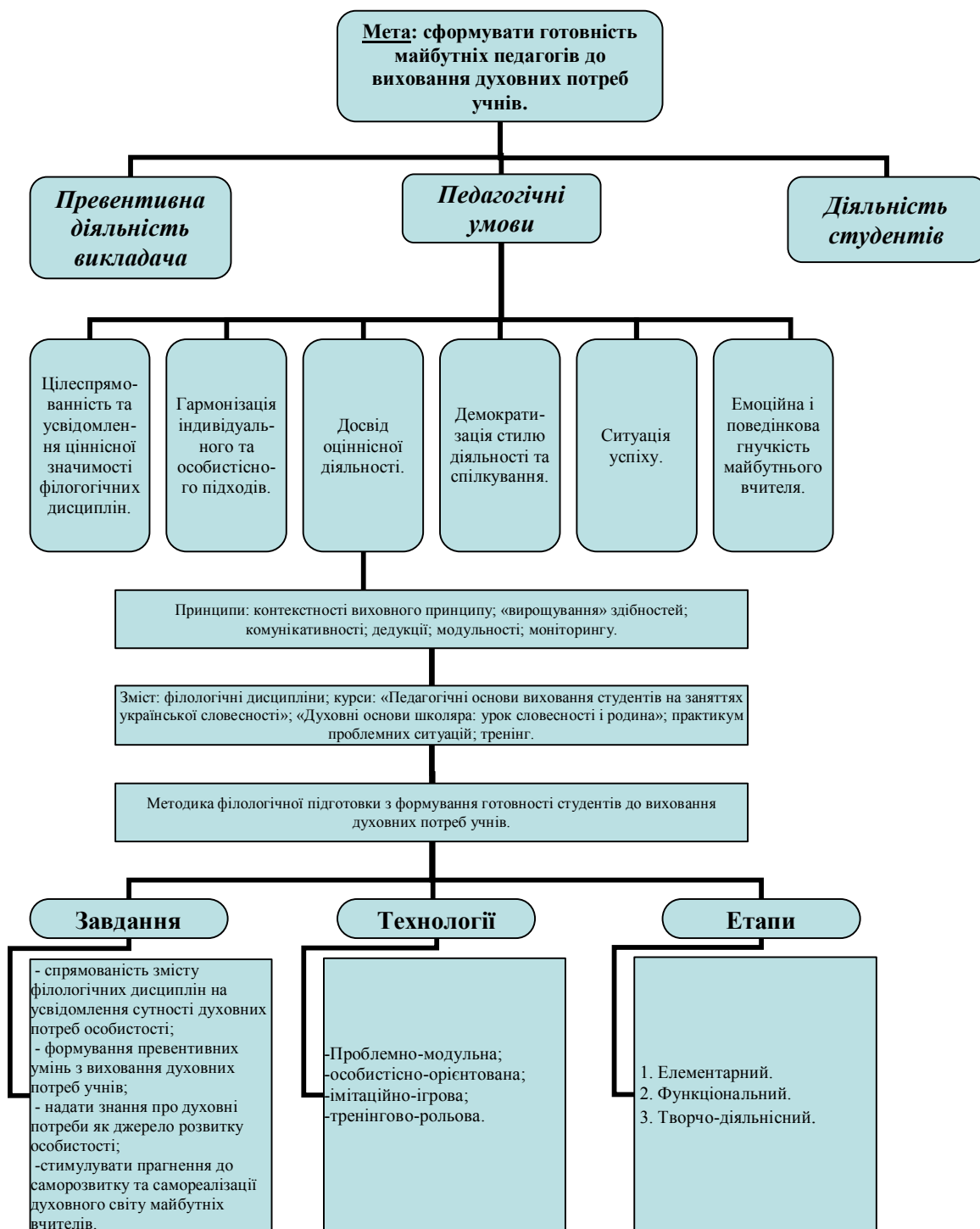

Рис. 1. Структурна модель філологічної підготовки студентів до виховання духовних потреб учнів загальноосвітньої школи засобами превентивної діяльності

В. Сухомлинський [6, 7], розвиваючи теорію виховання, доводив, що школа повинна черпати із духовної скарбниці суспільства нові знання, виробляти нові підходи у вирішенні важливих проблем виховання. Теорію виховання він пов'язував із формуванням у дітей духовних потреб, із визначенням сенсу життя. У всіх найдрібніших елементах бачити рух душі людської – ось завдання, яке проглядається крізь технологію виховання. Глибина людського духу, зазнаючи зіткнення з реальними явищами буденного життя, повинна стати основою взаємодії педагога і вихованця, педагогічної підтримки у вихованні.

Об'єкт дослідження – структурна модель формування духовності особистості у педагогічному вузі за допомогою виховної превентивної діяльності.

Предмет дослідження – педагогічні умови забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх учителів загальноосвітньої школи на основі корекції виховної превентивної діяльності як складової духовності особистості.

Метою дослідження є розробка, теоретичне обґрунтування та корегування структурної моделі, яка відображає вплив на виховання духовності у превентивній діяльності майбутніх педагогів.

Превентивна діяльність в основних педагогічних джерелах трактується як діяльність, яка корегує педагогічну занедбаність дітей, приведення асоціальної поведінки їх у норму. У педагогічних дисциплінах і програмах педагогічної підготовки студентів недостатньо інформації про теоретичні основи превентивної педагогіки та методики превентивної діяльності.

Під час розробки цієї моделі за основу було використано наступні положення:

1. Створення моделі повинно передувати ознайомлення студентів зі специфікою виховної превентивної діяльності вчителя й особливостями його особистості, стилю діяльності та професійної позиції.

Структурні компоненти моделі повинні бути представлені, як взаємозалежні, і давати чітке уявлення про професійні якості майбутнього

вчителя загальноосвітньої школи, завдання, які він повинен вирішувати у процесі реалізації виховної превентивної діяльності на заняттях з філологічних дисциплін, і знаннях, що конкретизують теоретичні основи психологічного супроводу та педагогічної підтримки. Зміст структурних компонентів моделі повинен поєднувати у собі не тільки філологічні знання, але й знання, котрі розкривають сутність, форми, способи превенції у виховному процесі, специфіку їх духовного становлення у процесі оволодіння навчальним матеріалом.

2. Зміст філологічної підготовки спрямований на формування мотиваційної сфери особистості майбутнього вчителя, позитивного ставлення до превентивної виховної роботи та потреби будувати стосунки на основі педагогічної підтримки і психологічного супроводу.

3. Технологія особистісно-орієнтованої філологічної підготовки забезпечує динаміку рівня готовності до формування духовних потреб особистості засобами превентивних дій з позитивного боку, дозволяє представити й усвідомити реальні можливості вчителя школи у превентивному вихованні учнів.

Технологія містить у собі всі умови для вияву індивідуальності особистості. Методи-ролі стимулюють діяльність, у якій зміст і процес отримання результату нерозривно пов'язані між собою. У поєднанні рольових функцій, які виражають розмаїтість дій та імпровізацій, багатство емоцій і вольових зусиль, отримується розвиваючий ефект підготовки студентів до виховної превентивної діяльності. Причому особистісний аспект філологічної підготовки буде забезпечуватися технологією, якщо змістити акценти зі здібностей і можливостей студента на його особистість; із процесу цілеспрямованого розвитку якостей на процес педагогічної підтримки, створення умов для прояву його природного потенціалу, дозрівання і зросту його здібностей усередині нього.

4. Організація занять на принципах педагогічної взаємодії, співробітництва, рольової перспективи, імітаційно-ігровому та завданневому

підходах до їхнього структурування забезпечує умови для формування у студентів превентивних умінь і навичок, необхідних для рішення завдань формування духовних потреб учнів школи. Процесуальний бік філологічної підготовки обумовлює озброєння студентів системою стрижневих понять духовності та культурного наслідку народу; закріплення стійкого інтересу до його і використанні виховних можливостей філологічних дисциплін у вихованні духовних потреб учнів, реалізацію гуманістичних принципів під час оволодіння навчальним матеріалом, формами та способами превентивної діяльності. Моделювання у процесі філологічної підготовки навчальних ситуацій, які передбачають модель спілкування у системі «учитель – учень», програвання ролей, стимулюють активність і саморозвиток особистості студентів.

Розмаїтість форм, способів, прийомів діяльності, використання тренінгів, імітацій, ділових ігор у підготовці студентів до превентивного виховання позитивно засобами філологічних дисциплін впливають на рівень їхньої готовності до виховної діяльності.

5. Результативність моделі філологічної підготовки студентів до виховної превентивної діяльності визначається дотриманням сукупності умов, котрі проявляються у домінуванні особистісного над індивідуальним; оволодінням методикою виключення авторитарних дій і закріпленням у майбутніх педагогів демократичного стилю у системі стосунків «учитель – учень» та навчальної діяльності; цілісністю понять про моральні норми і правила поведінки у змісті навчальних предметів, створенням ситуації успіху та реалізацією співробітництва у навчально-виховному процесі.

6. Результати вузівської філологічної підготовки до виховних превентивних дій багато у чому залежать від ступеня прояву емоційної і поведінкової гнучкості студентів, які виступають важливими характеристиками їхнього професіоналізму.

7. Важливою складовою моделі філологічної підготовки студентів до превентивної роботи з учнями є моніторинг особистісно-орієнтованого

пізнавально-виховного процесу. Мета його полягає у відстеженні особистісного та професійного зросту майбутніх учителів у ході засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, нагромадження досвіду превентивної діяльності, культури спілкування та формування готовності їх до виховання духовних потреб особистості засобами філологічних дисциплін. Моніторинг підготовки студентів до виховної превентивної діяльності оцінює загальні досягнення студентів.

Основними його критеріями є: оцінка суб'єктивного досвіду, особистісних змістів практичної діяльності, превентивних дій, спрямованість мотивів і потреб студентів, ступінь їхньої активності та самостійності у вирішенні виховних проблем і виконанні завдань.

Продуктом моніторингу педагогічної підготовки є готовність студента до виховної превентивної роботи з учнями школи, динаміка особистісного зросту у позитивну сторону. Критеріями моніторингу виступають:

- психолого-педагогічний (рівень знань і умінь, які забезпечують результативність превентивних дій, позитивна мотивація навчальної діяльності);
- психологічний (рівень психологічного комфорту в системі стосунків «викладач-студент», рівень самодостатності майбутніх учителів; значеннєві установки та цінності учасників педагогічного процесу);
- соціально-психологічний (міжособистісні стосунки, клімат у студентській групі, рівень групової згуртованості, психологічна захищеність кожного студента у педагогічному процесі);
- соціологічний (характер стосунків всіх суб'єктів навчання до філологічної підготовки, соціальні установки, професійні наміри майбутніх педагогів).

8. Підсумком підготовки студентів є високий рівень готовності до формування духовних потреб засобами філологічних дисциплін, що виступає еталонною якістю, до якого від курсу до курсу повинні наближатися їхні реальні знання, уміння і якості особистості.

Дослідно-експериментальна робота поєднувала у своєму змісті кілька етапів, з огляду на поетапний характер формування готовності майбутніх педагогів до виховної превентивної діяльності. Вона здійснювалася поетапно у ході філологічної підготовки студентів до превентивної діяльності.

На першому етапі (елементарний рівень) ставилася мета формування у студентів первинного поняття про суть виховної превентивної діяльності, функції учителя-філолога, сутності психологічного супроводу та педагогічної підтримки у вихованні духовних потреб його. На цьому етапі вирішуються наступні завдання:

- усвідомлення необхідності професійного зросту та самовдосконалення (первинне ознайомлення студентів із виховними основами філологічних дисциплін, її категоріями, з поняттями: „педагогічна допомога та підтримка”, „превентивна діяльність”, „превентивні дії вчителя-філолога”, „парадигма виховання, зорієнтованого на особистість”, „соціалізація особистості учня засобами навчального предмету”;

- оволодіння елементарними превентивними способами і діями, уміннями вирішувати виховні завдання на основі превентивних дій у процесі вивчення філологічних дисциплін;

- формування позитивної мотивації і установки на превентивну педагогічну діяльність і прагнення усвідомити її специфіку на відміну від традиційних корекційних дій вчителя-філолога;

- усвідомлення необхідності та потреби у професійному самовдосконаленні, саморозвитку і самоствердженні у виховній сфері.

Цей етап передбачає репродуктивну педагогічну підготовку студентів із елементами імітаційної і творчої діяльності. Інформація про превентивну діяльність має супутній характер стосовно об’єму знань, закладених у зміст освітнього стандарту.

Показником результативності першого етапу підготовки студентів до превентивної педагогічної діяльності є:

- 1) позитивна мотивація щодо вибору професії вчителя;

- 2) прагнення вивчати особливості превенції у навчальному процесі;
- 3) прояв творчих здібностей у вирішенні навчальних завдань;
- 4) усвідомлення студентами необхідності та потреби у професійному розвитку, самовдосконаленні й самовираженні.

На другому етапі (функціональний рівень) реалізується мета – створення понять про специфіку виховних можливостей філологічних дисциплін у формуванні духовних потреб особистості. На цьому етапі вирішуються наступні завдання:

- 1) формування професійних інваріантів на особистісному і діяльнісному рівнях;
- 2) формування установки на превентивні дії у процесі вивчення філологічних дисциплін;
- 3) оволодіння знаннями й уміннями проведення особистісно орієнтованих занять, використання технологій педагогічної підтримки і психологічного супроводу;
- 4) оволодіння методикою індивідуального підходу до учня й індивідуалізації виховного процесу.

Аспект освітнього процесу, який базується на педагогічній підтримці як основі поведінки, педагогічний моніторинг у процесі виховної превентивної діяльності вчителя реалізується у ході вивчення філологічних дисциплін. Показниками успішності другого етапу філологічної підготовки студентів до превентивної діяльності з учнями виступають: позитивне ставлення до роботи вчителя, позитивне ставлення до інновацій, рефлексія, емпатія і креативність, відкритість до соціального середовища й установка на її перетворення на гуманістичній основі. Характер діяльності репродуктивно-творчий. Серед філологічних дисциплін значне місце займає курс „Педагогічні основи виховання сучасних студентів на заняттях з української словесності: теорія і практика”. Його зміст розкриває специфіку превентивної діяльності, теорію особистісно-орієнтованої освіти як фактора соціалізації особистості, функції виховання у процесі активної самореалізації особистості. Студенти

знайомляться із новими підходами у організації превентивної педагогічної діяльності, педагогічними технологіями у викладанні філологічних дисциплін.

На третьому рівні (системної готовності до формування духовних потреб учнів) мета складається з удосконалення технології превентивної діяльності та відпрацьовування превентивних дій студентів у вирішенні практичних навчальних проблем, що досягається через вирішення завдань:

1) розвиток умінь діяти з урахуванням специфіки та особливостей шкільного віку на принципах взаємодії і співробітництва у процесі викладання філологічних дисциплін;

2) розвиток у майбутніх педагогів перцептивних умінь вибирати рольову позицію залежно від змісту навчальної ситуації;

3) розвиток уміння надавати свободу вибору дій і способів вирішення навчальних завдань;

4) розвиток умінь створювати ситуацію успіху для кожного учасника пізнавальної діяльності;

5) розвиток гуманістичного стилю дій і активної професійної позиції;

6) удосконалення володіння технологіями педагогічної підтримки та психологічного супроводу у процесі формування духовних потреб особистості засобами філологічних дисциплін.

На цьому рівні реалізується індивідуально-творча підготовка студентів. Навчання має творчо-діяльний характер (розробка авторських проектів, авторських програм, конспектів особистісно-орієнтованих занять, із різними методиками вивчення філологічних дисциплін). Провідна дисципліна – спецкурс „Духовні основи школяра: урок словесності і родина”, заняття – тренінги й організаційно-рольові ігри.

Показниками результативності підготовки майбутніх учителів-філологів виступають готовність у формуванні духовних потреб учнів, рефлексивно-аналітичні вміння, творча активність, самостійність і відповідальність за результат, емоційна та поведінкова гнучкість.

У зміст підготовки студентів у формуванні духовних потреб учнів був введений курс „Педагогічні основи виховання сучасних студентів на заняттях з української словесності: теорія і практика”, розрахований на 72 години, котрий складається із двох модулів, кожний розрахований на 1 кредит (36 годин: 20 – аудиторних і 16 – для самостійної роботи). Тематичний план курсу поданий у табл. 1.

Таблиця 1

Тематичний план курсу

№ п/п	Назва модулів та тем	Всього	Сам. робота	Лекції	Се-міна-ри	Лаб. роб.	Інд. роб.
	1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Загальні питання превентивної педагогіки.		36	16				
1.	Предмет, завдання виховання духовності на заняттях з «Педагогічних основ виховання сучасних студентів на заняттях з української словесності: теорія і практика».			2			2
2.	Соціалізація педагогічного процесу. Особистісно-орієнтоване виховання як фактор соціалізації особистості.			2	2		2
3.	Соціалізація виховання і навчання засобами філологічних дисциплін.			2		4	4
Разом за перший модуль		36	16	6	2	4	8

1	2	3	4	5	6	7
Модуль II. Превентивна педагогічна діяльність як фактор формування духовних потреб особистості засобами філологічних дисциплін.	36	16				
1. Превентивні дії вчителя у системі вивчення філологічних дисциплін, їх специфіка та принципи організації.			2	2		
2. Нові підходи у організації превентивної роботи на заняттях із філологічних дисциплін.			2		2	
3. Технологічний аспект педагогічного процесу.					2	2
4. Педагогічна позиція у системі взаємодії викладача і студентів на заняттях із філологічних дисциплін.			2		2	
5. Методика педагогічної підтримки та психологічного супроводу учнів у процесі вивчення філологічного знання.			2			2
Всього за модулі	36	16	8	2	6	4
Разом із дисципліни	72	32	14	4	10	12

Даний курс дає змогу підготувати майбутніх учителів до вирішення наступних завдань:

- гармонізації відносин людини з навколишнім світом, суспільством;

- гармонізації інтелектуальної й емоційної сфер у розвитку особистості;
- формування духовних потреб особистості за допомогою філологічної підготовки студентів;
- адаптації людини до умов інформаційного простору, створення умов для задоволення його пізнавальних потреб.

Програма курсу має на меті розкрити шляхи соціалізації особистості через виховання засобами навчання філологічним дисциплінам, виявити ті фактори, розкрити засоби гармонізації спрямувань суспільства й особистості, перетворити навчальний предмет із джерела інформації у засіб розвитку особистості.

Дослідно-експериментальна програма передбачала відпрацьовування основних показників готовності студентів у формуванні духовних потреб особистості засобами вивчення філологічних дисциплін. Серед них важливе місце приділялося діалогічному мовленню. Показником його є вміння співвідносити знання з особистісним досвідом і адекватно застосовувати їх у конкретних проблемних ситуаціях.

У розробці досвідченої програми змісту підготовки студентів до виховної превентивної діяльності ми керувалися точкою зору Л. В. Кондрашової про те, що „знання теорії і потреба у нестандартних рішеннях професійних проблем – важливі характеристики професіоналізму сучасного фахівця. Важливо навчати студентів культурі спілкування з науковими фактами, умінню прогнозувати факти, які впливають із досліджуваних теорій” [1, с. 10].

Необхідно навчити студента у навчальній ситуації бачити проблемне завдання як ціль у конкретній обстановці визначати умови, їх взаємозумовленість; виявляти зміст, який прихований за зовнішніми проявами; переосмислювати його, тобто через діяльність прогнозувати її предмет і шляхи виходу з неї. Студент, навчаючись у педагогічному університеті, повинен усвідомити, що предмет виховної превентивної діяльності є продуктом взаємодії у системі „вчитель – учень”. Ця взаємодія є не тільки умовою

успішності процесу формування духовних потреб засобами філологічних дисциплін, але і його результатом.

У процесі досвідченої роботи аспект превентивної діяльності був системоутворюючим компонентом філологічної підготовки студентів. Превентивна діяльність розглядалася як простір інтеграції психологічних, педагогічних, методичних і предметних знань ціннісного гуманістичного потенціалу. Студенти повинні були усвідомити, що превентивна діяльність орієнтована на формування духовних потреб учнів. Процес розвитку, становлення, самоствердження зростаючої людини вимагає підвищеної уваги, психологічного супроводу і постійної педагогічної підтримки.

При структуруванні дослідних завдань враховувалися їхні можливості у відпрацьовуванні у майбутніх учителів емоційно-творчого самопочуття, тобто вміння здійснювати психологічне настроювання на превентивну діяльність, відбирати необхідні емоційні засоби, систематизувати навчальний матеріал з урахуванням гармонізації емоційної й інтелектуальної сфер діяльності.

У виборі дослідних завдань велике значення надавалося їхньому творчому характеру. Студенти, виконуючи їх, повинні опанувати вмінням пошуку у собі та суспільстві емоційно-морального та духовного матеріалу для творчості, моделювати різноманітні ситуації, де можна було б не тільки діяти, емоційно сприймати, але й проявляти нестандартний підхід у їхньому виконанні. У ситуаціях, які моделюють їх майбутню професійну діяльність, студенти не тільки опановували філологічними знаннями, але й училися подумки уявляти кожен фрагмент діяльності вчителя-філолога, прогнозувати очікувану реакцію на педагогічний вплив, створювати емоційно-моральну ситуацію, яка стимулює творчість, свободу дій і ситуацію успіху для кожного учасника педагогічного процесу.

Дослідні завдання обиралися з урахуванням того, що у процесі виконання їх, студенти повинні вдосконалювати професійні якості: неспокійність, далекоглядність (уміння прогнозувати свої дії, бачити їхні наслідки), прагнення до постійного вдосконалювання гуманістичної спрямованості власної

особистості. Ці якості становлять основу превентивної позиції майбутніх педагогів. Превентивна – це гнучка, мобільна позиція вчителя-філолога, яка дозволяє йому зберегти емоційну і поведінкову гнучкість, уникнути професійних ілюзій, емоційного вигорання та формування стереотипів, вибудовувати педагогічний процес в інтересах формування духовних потреб особистості.

Майбутній учитель-філолог повинен не тільки навчитися проектувати мету і завдання превентивної діяльності у процесі вивчення філологічних дисциплін, але й орієнтуватися на досягнення учнями прогнозованого результату.

Одним із найвагоміших аспектів превентивної діяльності є формування у студентів установки на розвиток духовних потреб у процесі вивчення філологічних дисциплін. Особливу роль у розвитку готовності до превентивної діяльності ми відводили пропедевтичному курсу як одному з варіантів психолого-педагогічної підтримки студентів успішного їх введення у професійну діяльність. Випускників педуніверситетів важливо навчити діяти у постійно-змінних умовах, приймати рішення і відповідати за свої дії та поведінку учнів.

Мета курсу „Педагогічні основи виховання сучасних студентів на заняттях з української словесності: теорія і практика” полягає в тому, щоб попередити найбільш типові помилки майбутніх педагогів, дати їм основні орієнтири у вирішенні складних навчальних ситуацій, стимулювати самоосвітню роботу їх із формування готовності до превентивних дій у навчально-виховному процесі, опанувати методикою формування духовних потреб учнів. У ході занять їх увага акцентувалася на розвитку педагогічного мислення, гуманістичних ціннісних пріоритетів. На практиці студенти навчалися попередженню типових помилок у поведінці та діяльності, здобували досвід превентивних дій. Суб’єктивний досвід студентів є основою розвитку їхньої установки на превенцію у майбутній професійній діяльності.

На заняттях із навчального курсу „Педагогічні основи виховання сучасних студентів на заняттях з української словесності: теорія і практика” у

майбутніх учителів-філологів спрацьовувалися творчі вміння. За основу були взяті вміння, розроблені М. Мазничко [2], В. Пінчуком [3], а саме:

- уміння аналізувати проблемні ситуації;
- ставити близькі та далекі цілі;
- коректно ставити завдання, які виокреслюються із мети;
- самостійно робити узагальнюючі висновки, виділяти головне, істотне;
- бачити і знаходити нестандартні способи вирішення навчальних завдань;
- швидко знаходити потрібну інформацію;
- не дотримуватися обраної позиції;
- уміння самостійно приймати рішення;
- уміння прогнозувати, передбачати наслідки ухвалених рішень.

Рефлексивна природа предмета превентивної діяльності вчителя виявляється у завданнях, які він покликаний вирішувати щодня: виражати, відтворювати для себе та для інших. Превентивна виховна діяльність трансформується у його професійний образ світу, який обумовлює виявлення та вирішення проблемних завдань.

Психологічний механізм проблемності у змісті філологічних знань, які вивчаються, виступає засобом розвитку пізнавальної потреби студентів. Структурування літературного знання у вигляді пізнавального завдання утворює внутрішній механізм задоволення духовних потреб, виникнення нових, їх розвиток. Наприклад, на заняттях курсу „Педагогічні основи виховання сучасних студентів на заняттях з „Української словесності”: теорія і практика” з теми: „Вирішення проблеми позитивного героя в українській літературі” простежується історичний розвиток однієї із найважливіших проблем – пошуки письменником позитивного образу.

Мета заняття формулюється у вигляді пізнавального завдання „Життя без сенсу, роман без кінця”. Завдання полягає не в механічному відтворенні літературних знань, раніше засвоєних студентами, а у новизні їх систематизації і оцінюванні, усвідомленні їх недоліку для вирішення навчальної проблеми, звертанні до творчого перетворюючого відтворення, яке поєднується з

пошуками нових фактів і явищ. Перед студентами ставиться завдання: довести, як і чому, наскільки успішно авторові вдалося у образі головного героя вирішити поставлену проблему у творі, який вивчається. Їх увага акцентується на наступних питаннях:

- історичний період і характеристика його суспільно-історичних умов написання твору;
- головний герой – неабияка натура, початківець-борець за гуманістичні, національні ідеали;
- далекість героя від народу і нездатність стати на сторону керуючої верхівки;
- можливість автора вирішити проблему позитивного героя.

Протиріччя між усвідомленням студентами теоретичних основ професійної діяльності та неготовністю використати їх у практичних ситуаціях можна зняти за допомогою вирішення пізнавальних завдань. Вони є основою евристичних технологій. Використовуючи технологію рішення пізнавальних завдань, ми формували у майбутніх учителів-філологів здібність бачити протиріччя, виділяти сферу, де вони проявляються, володіти способами подолання їх, уміннями аналізувати, порівнювати, проникати у сутність досліджуваних фактів і явищ.

На практичних заняттях студентам пропонується описати особливості російської та української комунікативної поведінки під час вивчення творів М. А. Булгакова („Біг”, „Біла гвардія”, „Дні Турбінних”, „Зойкина квартира”, „Майстер і Маргарита”), М. Ю. Лермонтова („Герой нашого часу”), М. В. Гоголя („Вечори на хуторі біля Диканьки”), В. В. Винниченка („Федько-халамидник”, „Чорна Пантера і Білий Ведмідь”, „Між двох сил”, „Записки кирпатого Мефістофеля”). Знайомство з персонажами творів, які вивчаються, дозволяє виявити у їх вчинках і словах характерні риси національно-комунікативної поведінки.

Художній аналіз творів формує ставлення студентів до рідної та іноземної мов, сприяє усвідомленню ними відображену у драматургії любов

росіян й українців до жарту, спору, специфіку самопрезентації, категоричність і доброзичливість, культуру комплімента тощо. Драматичні твори, які вивчаються, відрізняються достовірністю, глибиною психологічних характерів, виразною влучністю мови, яскравою індивідуальністю образів, що дозволяє майбутнім педагогам усвідомити суть комунікативної поведінки як важливої складової превентивних дій вчителя і засобу виховання духовних потреб учнів. На конкретних прикладах роботи з художнім текстом студенти отримують можливість переконатися у тому, що комунікативна поведінка визначається комунікативною свідомістю, сукупністю „механізмів свідомості людини, які забезпечують його комунікативну діяльність. Воно включає сукупність ментальних комунікативних категорій, а також комунікативні установки свідомості, які відображають прийняті у суспільстві норми і правила комунікації для різних типів комунікативних ситуацій” [5, с. 300].

Отже, превентивна діяльність, детермінована об’єктивними та суб’єктивними факторами, є самостійним спеціалізованим виглядом загального педагогічного процесу, має свою мету, принципи, зміст, форми та методи і завжди була та є пріоритетною у системі соціалізації особистості, підготовки до життя і праці у суспільстві, вихованні духовного потенціалу учнівської молоді.

У структурі превентивної діяльності є: мета та завдання; система цінностей особистості; принципи, форми, методи, засоби та педагогічні технології.

Педагогічний аспект превентивної діяльності полягає у формуванні такої позиції особистості, яка характеризується духовністю, культурою цінностей, самоактуалізацією, свідомим вибором моделей соціальної поведінки. Соціальний аспект її полягає в єдності зусиль педагогів, своєчасного використання засобів не тільки у попередженні, нейтралізації та поступовому усуненню детермінант, які викликають негативні прояви поведінки учня, але й накопиченні досвіду духовного життя особистості.

Працюючи з текстом твору, студенти засвоюють комунікативні категорії, тобто загальні знання людини про спілкування і норми його втілення: ввічливість, грубість, комунікабельність, комунікативний оптимізм/песимізм, широта тематики й експресивність спілкування, культура мовлення – все це складає основу виховання духовних потреб особистості. Аналізуючи під час вивчення творів форми спілкування, майбутні педагоги засвоюють суто слов'янські комунікативні установки і риси: м'якість, доброту, гостинність, душевність [4, с. 346].

Література

1. **Кондрашова Л. В.** Научное знание и информационные технологии в структуре профессиональной подготовки студентов высшей школы / Л. В. Кондрашова // Вісник СевДТУ. Вип.: педагогика: зб. наук. пр./ редкол.: А. А. Слободянюк (відп. ред.) та ін. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2007. – С. 3 – 12.
2. **Мазниченко М.** Когнитивные схемы в профессиональной подготовке / М. Мазниченко // Высшее образование в России. – 2005. – № 9. – С. 150 – 154.
3. **Пінчук В.** Іноваційні процеси – підгрунття проектування нових освітніх технологій / В. Пінчук // Освіта і управління. – 1998. – № 3. – С. 87 – 88.
4. **Плунгян В. А.** „С чисто русской аккуратностью...” (об отражении некоторых стереотипов в языке / В. А. Плунгян, Е. В. Рахилина // Московский лингвистический журнал. – 1996. – Т. 2. – С. 340 – 351.
5. **Русские:** коммуникативное поведение / Ю. Е. Прохоров, И. А. Стернин. – [3-е изд. испр.]. – М. : Флинта: Наука, 2007. – 328 с.
6. **Сухолинский В. А.** Разговор с молодым директором школы / В. А. Сухолинский. – М. : Молодая гвардия, 1973. – 171 с.
7. **Сухолинский В. А.** Об умственном воспитании / В. А. Сухолинский. – К. : Рад. школа, 1983. – 224 с.

Safonova I. H.

The Structural Model of Philological Training of Students to Develop Spiritual Needs of Secondary School Students by Means of Preventive Measures

The novelty of our approach in developing the technological aspect of philological training students is to use the principles of preventive educational activities that provide personal orientation and democratic style of teachers.

Key words: structural model, educational experiment, pedagogical correction, Methods, training activities, spiritual needs, corrective action, preventive educational activities.

Відомості про автора

Сафонова Ірина Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних наук Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ.

Стаття надійшла до редакції 06.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

I. H. Safonova, National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

**THE STRUCTURAL MODEL OF PHILOLOGICAL TRAINING OF
STUDENTS TO DEVELOP SPIRITUAL NEEDS OF SECONDARY SCHOOL
STUDENTS BY MEANS OF PREVENTIVE MEASURES**

Safonova I. H.

The Structural Model of Philological Training of Students to Develop Spiritual Needs of Secondary School Students by Means of Preventive Measures

The novelty of our approach in developing the technological aspect of philological training students is to use the principles of preventive educational activities that provide personal orientation and democratic style of teachers.

Key words: structural model, educational experiment, pedagogical correction, Methods, training activities, spiritual needs, corrective action, preventive educational activities.

The need of structural modeling of educational preventive activity with help of philological subjects is important for students, which want to be teachers in future, this importance can be explained by increasing changes in qualification of their future work, such skill as "ability to form spiritual needs of pupils" shows high level of their successful preparedness and means that targets were successfully completed during activity. (Fig. 1).

During the development of educational theory, V. Sukhomlinsky [6, 7] proved that the school should draw new skills from the spiritual treasury of the society, produce a new approach to the solving of educational problems. He connected the education theory with formation spiritual needs of children and with looking for the purpose of life. The task that appears from the education technology is – to see the movement of the human soul in small elements. When the depth of human's heart is faced with real occurrence of daily life, then it should become the base of relationships between teacher and pupil, pedagogical support in education.

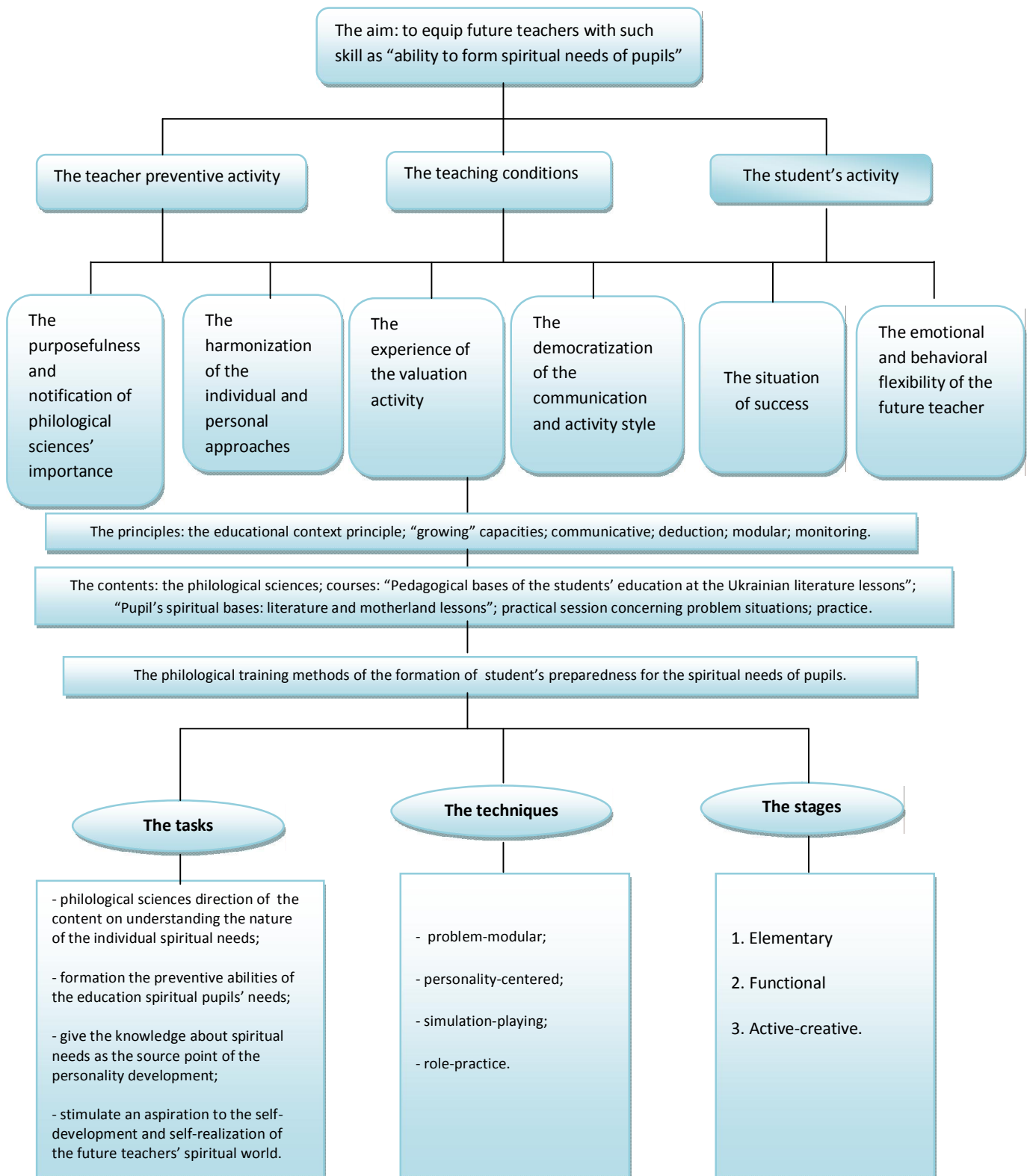

Fig.1. The structural model of educational preventive activity, that helps to gain such skill as “ability to form the spiritual needs of secondary school pupils”

The object of research is – the structural model of forming human spirituality in pedagogical university with the help of educational preventive activity.

The subject of research is – the pedagogical conditions by providing the process of professional training the comprehensive school future teachers on the basis of educational preventive activity correction that is the component of spiritual personality.

The aim of research is the development, theoretically substantiation and correction of structural model that reflects the influence on spiritual education in preventive activity of the future teachers.

The preventive activity is interpreted in the main pedagogical source as an activity that corrects pedagogic neglect of children and regulates antisocial behavior. It is a scarcity of information about the theoretical basis for preventive pedagogy and methods of preventive activity in the pedagogic disciplines and programs of pedagogic training.

During the development of this model the next positions have been used as the basis:

1. The creation of the model should precede student's acquaintance with the specific character of teacher's educational preventive activity and peculiarity of his personality, style of activity and professional position.

Structural components of the model should be presented as interdependent and give a clear idea about professional qualities of a future teacher of comprehensive school, he should do tasks in the process of realization educational preventive activity at philological disciplines and at the classes that elaborate on the theoretical basis of psychological and pedagogical support. The contents of structural models must combine not only philological knowledge but also skills that reveal the essence, forms, preventive methods, specific of their becoming spiritual in the process of teaching material acquisition.

2. The contents of philological training oriented to form a motivational personality sphere of future teacher, positive attitude to preventive educational

activity and necessity to build the relationships on the basis of pedagogical and psychological support.

3. The personality-centered technique of philological training provides with dynamics of performance capacity to forming personal spiritual needs by means of preventive actions from the positive side. It allows imagine and realize the teacher's own limitations in preventive education of pupils.

The technique involves all conditions for revealing personal characteristics. The role-method stimulates activity, where content and process of result connected with each other. In the joining role functions, which express a variety of actions and improvisations, there are emotional wealth and conations help to get developmental effect of the students' preparedness for educational preventive activity. Besides, personality aspect of philological preparedness will be supplied with technique only if shift the emphasis from student's talents and possibilities on his personality; from the process of committed quality progress in the process of pedagogic support, arrangement of conditions for potential demonstration and talent increase inside of him.

4. The organization of lessons by principles of pedagogical relationships, collaboration, role perspective, simulation-playing and task approaches to its structuring. It can provide conditions for formation student's preventive abilities and skills which are necessary for problem solving of formation spiritual needs of pupils. Procedural side of philological training makes for students' arming of spiritual and cultural heritage concepts; fixing interest to it and using educative resources for education spiritual needs of pupils; realization of humanistic principles during teaching material, forms and methods of preventive activity acquisition. Simulation in the process of philological training of initial situations, that provide a communication model in the system of "teacher – student" and playing roles can stimulate activity and self-development of students.

During the students' training of preventive education by positive means of a philological disciplines variety of forms, methods, modes activities, using of

trainings, simulation, business games influence on the students' level of preparedness to the educational activity.

5. The effectiveness of students' philological training model is determining by sticking to the sum total of conditions, which show up in the dominance of personality under individual; mastering the method of exclusion authoritarian activities and consolidation of future teachers' democratic style in the system "teacher-student" and learning activity; unity of concepts about moral standards and rules of conduct during first classes, creating situation of success and realization of collaboration in the teaching and educational process.

6. The results of university philological preparedness for educational preventive activities depend on the level of students' emotional and behavioral demonstration flexibility, which are the main characteristics of their professional competence.

7. The important component part of the student's philological training model is monitoring of personality-centered and educational-cognitive process. The aim of it consists in finding personal and professional advancement during the knowledge digestion of future teachers, cluttering of preventive activity experience, communication culture and the formation of their preparedness for education personality spiritual needs by means of philological disciplines. The students' training monitoring of educational preventive activity estimates students' general achievements.

The main criteria of this monitoring are: evaluation of subjective experience, individual practice contents, preventive activities, orientation of students' motives and needs, the degree of their activity and self-reliance in educational problem-solving and task performance.

The product of pedagogical training monitoring is the students' preparedness to education preventive work with pupils, positive dynamic of personality development. The criteria to monitoring are:

- Psychoeducational (the learning and skill levels, that provide with effectiveness of preventive activities, positive motivation of learning activity);

- Psychological (the level of psychological comfort in “teacher-student” system, the level of future teachers’ devotion, semantic aims and values of pedagogical process participant);

- Socio-psychological (interpersonal attitudes, atmosphere in students’ group, group cohesion level, psychological security of every student in the pedagogical process);

- Sociological (type of relations of all teaching subjects of philological training, social aims, future teachers’ professional intentions).

8. The total students’ training is the level of students’ preparedness to form spiritual needs by means of philological disciplines, that is the etalon of quality to which students’ personal knowledge and skills should approach every year.

Research and experimental work combined several stages in the content, on the expiry of stage-by-stage character of training future teachers to educational preventive activity. It was realizing stage-by-stage during the students’ philological training to educational preventive activity.

On the first stage (elementary level) was the task of forming basic concepts about the essence of educational preventive activity, teacher-philologist’s functions, the essence of pedagogical and psychological support during the education spiritual needs. On this stage the next tasks are solving:

- Awareness of professional advancement necessity, self-improvement (first acquaint students with an educational basis of philological disciplines, its categories, with conceptions: “pedagogical help and support”, “preventive activity”, “preventive activities of teacher-philologist”, paradigm of learning that orientates on personality”, socialization of the student’s personality by means of teaching lesson”);

- Mastering elementary preventive methods, actions and skills to solve educational problems on the basis of preventive actions during the process of learning philological disciplines;

- Formation of the positive motivation and aim on the preventive pedagogical activity and intention to realize its specificity unlike traditional corrective actions of a teacher-philologist.

- Realization of necessity professional self-improvement, self-development and self-affirmation in educational sphere.

This stage provides for reproductive pedagogical training of students with elements of simulation and creativeness. Information about preventive activity has attendant character according to the volume of knowledge that was put in the content of the educational standard.

Indicators of first stage effectiveness of students' training are:

- 1) Positive motivation towards teacher's occupational choice;
- 2) Desire for learning preventive peculiarities during the educational process;
- 3) Display of creativity during solving educational tasks;
- 4) Awareness of necessity professional development, self-improvement and self-expression.

The objective is realized **on the second stage** (functional level). It is creation of conceptions about specific of philological disciplines' educational possibilities in formation personality spiritual needs. At this stage next tasks can be solved:

- 1) The formation of professional invariants on the personality and active levels;
- 2) The formation of aim on preventive actions during learning philological disciplines;
- 3) The knowledge and ability acquirement of conducting personality-centered lessons, using pedagogical and psychological support technique;
- 4) The acquirement of method of pupils' individual approach and individualization of educational process.

An aspect of the educational process is based on the pedagogical support as on the basis of behavior, pedagogical monitoring is realizing during the studying philological disciplines. The second stage factors of success of students' philological preparedness to preventive activity with pupils are: positive relation to the teacher's work, positive relation to innovations, reflection, empathy and creativity, openness to the social environment and transformation on humanistic basis. The nature of the activity is creative-reproductive. The "Pedagogical basis of education modern

students on Ukrainian literature lessons: theory and practice” course takes the main place among the philological disciplines. The content of this course opens the specificity of preventive activity, the personality-centered education theory as a factor of personality socialization, educational function in the process of personality self-realization. Students get to know new approaches in preventive pedagogical organization, pedagogical techniques in teaching philological disciplines.

On the third stage (the system of preparedness for formation pupils’ spiritual needs) the aim includes improvement of preventive activity technique and students’ preventive activities work in solving practice educational problems that can be achieved by problem solving:

1) The development of abilities to act in consideration of specificity and peculiarities of school age on the principles of interrelations and collaboration in the teaching process;

2) The development of future teachers’ abilities to chose role position depending on the content of educational situation;

3) The development of abilities to give a freedom of choice of actions and methods to solve learning tasks;

4) The development of abilities to create a situation of success for every participation of cognitive activity;

5) The development of humanistic style of actions and active professional position;

6) The improvement of pedagogical and psychological support knowledge in the process of formation personality spiritual needs by means of philological discipline.

The individual creative training of students realize on this stage. Teaching has creative character (development of authoring project, programs, personality-centered lessons’ notes with different methods of learning philological disciplines). The key of the discipline is special course “The pupil’s spiritual bases: literature and motherland lesson”, lessons are trainings and organizational and role games.

The performance indicators of future teacher-philologists' training are: preparedness to form spiritual needs of pupils, reflexively and analytical abilities, creative activity, independence and responsibility for result, emotional and behavioral flexibility.

In the contents of the students' training of formation spiritual needs was included "Pedagogical basis of education modern students at the Ukrainian literature lessons: theory and practice" course meant for 72hours, that consists of two modules, every meant for 1 credit (36 hours: 20 in auditory and 16 for privet work). Plan of the subjects is in the Table 1.

Table 1

Curriculum

	Titles of modules and topics	Total	Independen t Work	Lectu res	<u>Practical</u> classes	Labora tory work	Indivi dual work
1		2	3	4	5	6	7
	Module I. General questions of Preventive Pedagogy	36	16				
1.	The subject, the task of spiritual development at the classes "Pedagogical basis of teaching modern students at the lessons of Ukrainian literature and language: theory and practice".			2			2
2.	Socialization of a pedagogical process. Personality-oriented education as a factor of			2	2		2

	personality's socialization .						
3.	Socialization of education by means of philological disciplines			2		4	4
4.	Total	36	16	6	2	4	8
Module II. Preventive pedagogical activity as a factor of personality's spiritual needs formation by means of philological disciplines.		36	16				
1.	Teacher's preventive actions in teaching philological disciplines, their specific character and principles of the organization.			2	2		
2.	New approaches in the organization of preventive work at the lessons of philological disciplines.			2		2	
3.	The technological aspect of pedagogical process.					2	2
4.	Pedagogical position in the system of teacher's and students' interaction at the lessons of philological			2		2	

	disciplines.						
5.	Methods of pedagogical and psychological support of students in teaching philology.			2			2
Total for modules		36	16	8	2	6	4
Total for the course		72	32	14	4	10	12

This course provides an opportunity to prepare future teachers for solving the following tasks:

- harmonization of person's relations with environment, society;
- harmonization of intellectual and emotional spheres of personality's development;
- formation of personality's spiritual needs with the help of philological training of students;
- person's adaptation to the conditions of the informational area, creating conditions to meet his cognitive needs.

The goal of this course's program is to open the ways of personality's socialization through teaching philological disciplines, to identify those factors, to reveal the means of harmonizing the society and the personality, to transform a subject from the source of information into a means of personality's development.

Experimental program included training of the main indicators of students' ability to shape the personality's spiritual needs by means of teaching philological subjects. The special attention was paid to dialogical speaking. It is shown through the ability to compare knowledge and personal experience and use them appropriately in concrete problematic situations.

In the development of experimental program of training students for the educational preventive activity we used the position of L. Kondrashova that:

“modern professionals should have some important characteristics: knowledge of theory and necessity of non-typical decision. It is necessary to teach students the culture of communication with scientist facts, the skill to predict the facts which result from examined theories” [1, p. 10]

The students should see problematic task in educational situation as aim at a particular situation, define conditions, their interdependence; define the hidden; to reinterpret it, predict its object and way out of it through the activity. While studying at Pedagogical University, the students should understand that the object of preventive educational activities is a product of interaction in the system "teacher-pupil". This interaction is not only the condition of successful forming of spiritual needs by means of philological disciplines but also its result.

In the experimental work the preventive activity aspect was a systemically important component of students' philological training. Preventive activities were observed as integration of psychological, pedagogical, methodological and substantive knowledge of humanistic value potential. Students should have realized that preventive activities are focused at the formation of the students' spiritual needs. The process of person's development, formation and self-affirmation demands attention, regular psychological and pedagogical support.

In structuring experimental tasks we took into account the possibility in training future teachers emotional and creative sense, which means the ability to make mental adjustment to preventive activities, to choose necessary emotional means, to organize educational material taking into account the harmonization of the emotional and intellectual activity spheres.

In choosing experimental tasks we paid attention to their creative character. While fulfilling them students should master the ability to find emotional, moral and mental material within themselves and society for creative work, to shape different situations where they can not only act, perceive emotionally, but show an unusual approach in their solving. In situations, which shape their future professional activity, students not only mastered the philological knowledge,

but also studied mentally represent each piece of the teacher-linguist's work, to predict the expected reaction to the pedagogical influence, to create emotional and moral situation which provided creativity, freedom of action and success for every participant of pedagogical process.

Experimental tasks were chosen taking into account the fact that while fulfilling them students should improve their professional skills: restless, farsightedness (ability to predict own actions and see the results), commitment to continuous development of humanistic direction of own individuality. These qualities form basis of preventive position of future teachers. Preventive means a flexible position of teacher-philologist, which allows him to remain flexible in emotions and behavior, to avoid professional illusions, emotional burnout and forming of stereotypes, to build pedagogical process according to developing the spiritual needs of the personality.

Future teacher-philologist should not only plan goal and tasks of preventive activities in teaching philological disciplines but also focus on the students' achievement of the predicted result.

One of the most important aspects of preventive activity is forming the necessity of development of spiritual needs in teaching philological disciplines. The special role belongs to the propaedeutic's course which is one of the ways of psychological and educational support for students for their professional introduction. Pedagogical University graduates should know how to act in changing situations, make decisions and be responsible for their own and pupils' actions.

The aim of course: "Pedagogical basis of teaching contemporary students at the lessons of Ukrainian literature and language: theory and practice" is to prevent the most common future teachers' mistakes and to orient them in solving difficult educational situations, stimulate their independent work in training ability for preventive work, master the technique of forming the spiritual needs of pupils. At the lessons their attention was focused on the development of pedagogical thinking and humanistic value priorities. At the practical lessons students studied to prevent

typical mistakes in behavior and activity, gained experience in preventive actions. Subjective students' experience is the basis of their preventive work in future professional activity.

At the lessons of the course: "Pedagogical basis of teaching contemporary students at the lessons of Ukrainian literature and language: theory and practice" students – philologists' creative skills were trained. We have taken the skills developed by Maznycheko M. [2], V. Pinchuk [3] as basic:

- ability to analyze problem situations;
- to set close and distant aims;
- to put the tasks correctly depending on the aim;
- to make general conclusions independently, to pick out important things;
- to see and to find innovative ways to solve educational tasks;
- to find information quickly;
- not to adhere to the chosen position;
- to make decisions independently;
- to predict the results of decisions made.

Reflexive nature of preventive teacher's activity is seen in everyday teacher's tasks: to express and reproduce something for himself and others. Preventive educational activity is transformed into his professional image of the world, which causes the identification and solving problematical tasks.

Psychological mechanism of problematic content in philological knowledge is a means of cognitive students' needs development. Structurization of literary knowledge in the form of cognitive task creates internal mechanism of answering the spiritual needs and appearance and development of new ones. For example, at the lessons of the course: "Pedagogical basis of teaching contemporary students at the lessons of Ukrainian literature and language: theory and practice" on the topic: "Solution of positive hero problem in Ukrainian literature" we trace the historical development of one of the most important problems –writer's search of a positive image.

The aim of a lesson is formulated in the form of a cognitive task: “Life without meaning, a novel without end”. The task is not to reproduce mechanically obtained literary knowledge but to systematize and to evaluate it, to understand the defect for solution of educational problem, to appeal to the creative transformative reproduction, which is combined with the search for new facts and phenomena. The students have a task: to prove how well the author managed to solve the problem in the image of a main character in a studied work. They are focused on the following questions:

- historical period and characteristics of social and historical conditions of the literary work;
- the main hero is an unusual character, a fighter for humanistic and national ideals;
- the main hero is far from people and is unable to support ruling upper classes;
- whether the author can solve a positive hero problem.

The contradiction between students’ knowledge of theoretical foundations of professional activity and reluctance to use it in practical situations can be solved by solving cognitive tasks. They are the basis of heuristic technologies. When we used the technology of cognitive tasks, we formed the future teachers’ ability to see contradictions, to distinguished sphere of them, to know the ways to overcome contradictions, to make analysis, to compare and to examine the sense of facts and phenomena.

At the practical lessons students are offered to describe features of Russian and Ukrainian communicative behavior in M. A. Bulgakov’s works (“Bih” [The Run], “Bilaya hvardiya” [The White Guard], “Dni Turbinih” [Days of the Turbins], “Zoykina kvartira” [Zoyka’s apartment], “Master i Marharita” [The Master and Margarita]) in M. U. Lermontov’s works (“Heroy nasheho vremeni” [A Hero of Our Time]), M.V.Gogol’s works (“Vechera na hutore bilya Dikan’ki” [Evenings on a Farm Near Dikanka]), V. V. Vinichenko’s works (“Fedko-halamydyk”, “Chorna Pantera i Biliy medvid” [The Black Panther and Polar Bear], “Mizh dvoh sil” [Between Two Forces], “Zapiski kirpatoho Mefistotelya” [Notes of Snub

Mephistopheles])). National communicative behavior detected in actions and words of hero of studied works.

Analysis of works form the students' attitude to native and foreign languages, helps to understand Russian and Ukrainian love to joke, to despite, specificity of self-determination, categorical and kindness, culture of compliments. Studied dramatic works have authenticity, depth of psychological characters, expressive language, a bright personality images. This enables future teachers to understand the essence of communicative behavior as an important component of teacher's preventive actions and development of students' spiritual needs. Using the texts students have an opportunity to understand that communicative behavior is determined by communicative consciousness, "mechanisms of person's consciousness, which guarantee communicative activity. It consists of mental communication categories and communication facilities of consciousness, which reflect social norms and rules of communication for different communicative situations" [5, p. 300].

So, preventive activity determined by objective and subjective factors is an independent specialized type of pedagogical process. It has own aims, principles, content, form, methods and always was an important part in the system of personality's socialization. It helps to prepare for life and work in the society, to develop spiritual potential of pupils.

The structure of the preventive activities includes: aim and tasks, the system of personality values, principles, forms, methods, means, and educational technologies.

The pedagogical aspect of preventive activity is to form such a position of the personality, which is characterized by spirituality, culture of values, self-actualization, conscious choice of social behavior models. The social aspect of it is the uniting of teachers' efforts, the timely use not only in prevention, neutralization and gradual elimination of determinants that cause negative pupil's behavior, but also to gain experience of the personality's spiritual life. When students work with texts, they learn the communication categories, i.e. general knowledge about human communication and norms: politeness, rudeness, sociability, communicative

optimism / pessimism, breadth of subject matter and expressive communication, speech culture. All that is the foundation of the personality's spiritual needs. While analyzing the forms of communication, future teachers learn purely Slavic communication settings and features: softness, kindness, hospitality, sincerity [4, p. 346].

References

1. **Kondrashova L. V.** Nauchnoe izdanie i informatsionie tehnologii v strukture professional'noi podgotovki studentov vishei shkoli [Scientific knowledge and information technology in structure of vocational training students' high school: L. V. Kondrashova // Visnik SevDTU.: pedahohika: zb. Nauk. Pr. / redak.: A. A. Slobodyanyuk (vidp. Red.) ta in. – Sevastopol: Vid-vo SenNTU. 2007. – p. 3 – 12. (rus)
2. **Maznichenko M.** Kognitivnie shemi v profesionalnoy podgotovke [Cognitive scheme in vocational training]: Maznichenko// Vishee obrazovanie v Rosii. – 2005. – №9 – p. 150-154 (rus)
3. **Pinchuk V.** Inovatsiyni protsesi-pidhruntya proektuvannya novih osvitnih tehnolohiy [Innovative processes, designing new educational foundation Technology]: V. Pinchuk// Osvita i upravlinnya – 1998 - №3- p. 87-88(ukr)
4. **Plungyan V. A.** “S chisto russkoi akkuratnostyu...” (ob otrazhenii nekotoryh stereotipov v yazike [From exactly Russian accuracy...(the reflection of some stereotypes in language]: V. A. Plugyan, E. V. Rahilina// Moskovskiy lingvisticheskiy zhurnal. – 1996 – t.2. – p.340-351(rus)
5. **Russkie:** Kommunikativnoe povedenie [Russian: Communicative behavior]: U. E Prohopov, I. F. Sternin. – [3d edition] – M.: Flinta: Nauka, 2007. – 328p.(rus)
6. **Suhomlinskiy V. A.** Razgovor s molodim direktorom shkoli [Conversation with a young headmaster]: V. A. Suhomlinskiy. M-: molodaya hvardiya, 1973 171p. (rus)

7. **Suhomlinskiy V. A.** Ob umstvennom vospitanii [Education about mental]: V. A. Suhomlinskiy – K.: Rad. Shkola, 1983.-224p.(rus)

Сафонова І. Г.

Структурна модель філологічної підготовки студентів до виховання духовних потреб учнів загальноосвітньої школи засобами превентивної діяльності

Новизна нашого підходу у розробці технологічного аспекту філологічної підготовки студентів полягає у використанні превентивних принципів навчальної діяльності, які забезпечують особистісну спрямованість і демократичний стиль діяльності вчителя.

Ключові слова: структурна модель, педагогічний експеримент, педагогічна корекція, методи дослідження, навчальна діяльність, духовні потреби, корекційні дії, виховна превентивна діяльність.

Сафонова И. Г.

Структурная модель филологической подготовки студентов к воспитанию духовных потребностей учеников общеобразовательной школы средствами превентивной деятельности

Новизна нашего подхода в разработке технологического аспекта филологической подготовки студентов заключается в использовании превентивных принципов учебной деятельности, которые обеспечивают личностную направленность и демократический стиль деятельности учителя.

Ключевые слова: структурная модель, педагогический эксперимент, педагогическая коррекция, методы исследования, учебная деятельность, духовные потребности, коррекционные действия, воспитательная превентивная деятельность.

Information about the author

Irina Hryhorivna Safonova – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Sciences of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts, Kyiv.

The article was received by the Editorial Office on 06.03.2013

The article was put into print on 26.04.2013
